

Türkmen Afşarlar, Avşarlar oymağı

Category: Kitapcy,Sözler,Taryhy makalalar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Türkmen Afşarlar, Avşarlar oymağı TÜRKMEN AFŞARLAR, AFŞARLAR OYMAGI

Türkmen Aşiret oymağı olan tüm Türkmen dünyası birçok ülkelerde yaşamakta. Önemli Türkmen devletleri, Atabeyler kuran Afşarlar- Avşarlar On birinci yüzyıllarında tarihimizde çok üstün önemli roller oynayarak varlıkları günümüze kadar birçok ülkede sürmekte olan Afşarlar Oğuz boyu. Bozokların Yıldızhan oğulları kollarından meydana gelmektedir.

Selçuklu Devletinden önce diğer Oğuz boyları ile beraber, Kıpçak çölünde Afşarlar yaşamaktaydılar.

1135–1136 yıllarında Afşarların başkanı Arslanoğlu Yakup Bey Huzistan'a yerleşmişlerdir. Sonradan Afşarların başına Aydoğdu Küşdoğan geçmiştir, Malazgirt Savaşından sonra, Anadolu'ya Türkmenlerle, Afşarlar, beraber göç ederek, Selçuklu Devleti'nin üç bölgelerine yerleştirilmişlerdi.

Karamanoğulları Beyliğini kuranlarda Afşar, Avşar boyundandır. Avşarların bir bölümü, Akkoyunluların İran'ı ele geçirmişlerdir, Huzistan'a yerleşmişlerdir.

Bugün Afşarlar Malatya ve Doğu Anadolu'da bulunmaktadırlar, ayrıca İran Urmiye, Herat'a bölgesine Hemedan, Kirmanşah, Nişabur, Kerman'ın güneyinde yerleşmişlerdir ve Afşarlı Nadir Şah, 1736 tarihinde Afşarlar hanedanını kurmuşlardır.

Günümüzde dağınık, yerleşik olmalarına rağmen bir bölüm Afşarlar adetlerini, gelenek, göreneklerini devam ettirmektedirler. Bugün Kayseri'nin Pınarbaşı kazasının bağlı köyler Pazarören bölgesi, Sarız ilçesinde ve Tomarza'nın Toklar bölgesinde Avşarlar bulunmaktadır.

Ayrıca Adana bağlı mağara ilçe köylerinden Ayvad ve Ağdaşlar Avşarlardır, Afşarlar Çukurova Avşar köyleri yanında, Kastamonu, Bolu, Muğla, Isparta ve Antalya, Çorum, Kırıkkale,

Kırşehir, Kars, Şanlıurfa gibi yörelerinde Avşarlar, Afşarlar yaşamaktadırlar.

Afşarlar İran'da olduğu gibi Irak'ın kuzey Türkmen şehirleri, Kerkük, Erbil, Musul, Bağdat, Diyala, Hilla, Telafer şehirlerinde çok sayıda Avşarlar, Afşarlar bulunmaktadır.

Telafer Türkmen bölgesinde Halay beyler Hihmetli, Develiler, Devletliler gibi oymaklar, Afşarlı oymağından bir parça olarak Kahramanmaraş Diyarbakır şehirlerinde geniş çapta bulunmaktadır, ayrıca Diyarbakır, Şanlıurfa, Çorum, Gaziantep Genellikle Türkmen aşireti olarak günümüzde Kürtleşmişlerdir Bir bölüm Afşar, Karakeçiler gibi.

Kerkük Havice, ve Karakol, Karagol aşireti ile birlikte yaşayan Avşarlar, Afşarlar günümüzde Saddam rejiminin acı, baskılı politikasıyla Araplaşmışlardır.

Öte yandan Afşarlar Başkent Bağdat, Irak'ın güneyi Basra, Rumadi, ve birçok köylerde yerleşerek yaşamaktadır.

Ayrıca Irak Makamında Bayat Makamı yanında Avşar Makamı çok tanınarak Çargah, Sigah, gibi makamlardan olarak tanınmış Kerkük Hoyratlarından Muhalif hoyratları Avşar, Afşar makamından çıkmaktadır bu makam Azeri İran Azerbaycan , Kerkük, Erbil, Musul, Bağdat Türklerinde ön sırada gelerek tanınmaktadır.

Afşar Oymağı, boyu tanınan Büyük Türkmen Oymağı olarak Oğuz Hanın 24 boyundan biri olarak Kaşgarlı Mahmut Divanı Lügat'ı Türk kitabında Oğuz bölüğünden altıncı sırada Afşar sayılmaktadır.

Avşar boyu Bozuklar sağ kolundan Oğuz Hanın oğlu, Yıldırım Hanın dördüncü oğlunun en büyüğü Afşar'ın soyundan gelmektedir.

Afşar boyların adları ise Alplü, Araşlū, Bekeşlū, Gündüzlü, Imirlü, Köse Ahmedlū, Köselü, Pāpāglū, Kāsemlū, Kerehlū, Karalu, Karamanlu, Salmanlu, Sindelli, Tur Ali Hacılı, Receplü, Balabanlu ve KirKlū. Imirlü oymağıdır.

Afşarlar oymağı boyları Orta Asya da Dede Korkut destanında Oğuz Han diye geçmekle Sir Derya bölgesinde uzun süreden beri yerleşerek sonradan bu topraklarından göç ederek Huzistan yoluyla Irak, Suriye Anadolu'ya bölgelerinde yaşamlarını

sürdürmüşlerdir.

Bu göç sunucu İran, Irak, Suriye, Afganistan ve Azerbaycan, Türkmenistan, Türkiye'nin birçok yerlerine dağılmışlardır.

Afşarlar, Oğuz' handan başka büyük torunları bulunmaktadır. Bunlardan Kınıklar, Kayılar gibi uzun yıllardan devlet, yönetimler, atabeyler kuran büyük kahramanlar, şahsiyetler, topluluklar yetirmişlerdir.

En önemlilerimden Karamanoğulları, Akkoyunlular, Aksungurlular, Özeroğulları, Sırkıntıoğulları, Karsantıoğulları, Küçük Ali Oğulları ve Kozanoğulları gibi, Afşar, Avşar Türkmenlerinden kurulan gücü ile yaşamış yiğitler, büyük insanlar, Kahramanlar bulunmaktadır.

Afşarlar büyük devletleri ile tanınarak birçok ülkelerde ve Anadolu coğrafyasında Musul Atabeyleri Zengiler Musul ve Halep yöresine egemenliği ellerine almışlardır böylece bu bölgelerde Türkmen Afşar boyları tanınarak günümüze kadar izleri görünmektedir.

Afşarların Türkmenlerinin Kahramanlıları dillere destan olarak her yerde yönetimi başarmışlar ve Şumlaoğulları hükümdarlığını İran'ın Huzistan bölgesinde kurmuşlardır.

Tanınan Kahramanoğulları Beyliği Avşar boyundan olarak Karamanlı kolundan gelmektedir. Ayrıca Alaiye Beyliği Karamanoğulları boylarından kurulmuştur.

Büyük Türkmen oymağından Germiyanogulları Beyliği Alişiroğulların Malatya, Kütahya'ya göç ederek, uzun yıllardan bu topraklarda yaşamaktadırlar.

Türkmen Afşar aşireti İnaçoğulları beyliğini Denizli bölgesinde Kurulmuştur.

Dulkadiroğulları Türkmen Afşar boyundan olmakla Türkiye'nin birçok bölgelerinde görünmektedir.

Aydınoğulları Beyliği Türkmen Afşar oymağından olarak Aydınli oymağı birçok bölgelerde bulunmaktadır.

Türkmen Saruhanoğulları Beyliği Afşar boyu Saruhanlı kolundan bir Türkmen boyudur.

Sevindikhan Beyliği Türkmen Afşar oymağı Erzurum, Kars, Yozgat, Çorum yöresinde kurulmuştur.

İran'da tanınan Türkmen Nadir Şah bir Afşarlı olarak ve

İran'da Avşar Devletini, Türkmen Devleti olan Safeviler yönetiminde, Fars'a karşı iktidarı ele alarak Huzistan'da yaşayan iki Afşar oymaklarından bir bölümü Azerbaycan ve Urmiye şehrine yerleşmişlerdir.

Türkmen Afşarlar oymakları İsmail Hatainin Safevi devletini kuran 7 Afşar Türkmen oymağı.

Horasanda ki Afşarların Kırklı oymağına bağlı Nadir Şah İran Azerbaycan tarihine çok önemli yeri Türkmenleri birleştirmeye çok katkısı olmuştur.

Aynı dönemde Karabağ Hamlığı Türkmen Avşarları Civanşir yönetiminde kurulmuştur.

Urmiye Hanlığı İran'da Afşarların şehri olarak tanınmaktadır.

Ayrıca Erdebil Hanlık Beyliği Saruhan beyli Afşarlardan kurulmuştur.

Afşarlar Türkmenleri 18-19 Yüzyıllarında Anadolu güney ve orta bölgeleri Kayseri, Sivas, Adana, Kahramanmaraş, Gaziantep, Hatay, Mersin şehirlerinde Kozanoğulları, Bozdoğan, Menemenci, Sırkıntı, Kırıntı, Karsantı, Cerit gibi Türkmen boylarını yerleştirmiştir.

Türkmen Afşarlar Anadolu'da önce Selçuklar döneminde Anadolu'nun çeşitli illerine dağılarak, Karamanoğulları olarak tanınmışlardır. Ayrıca Afşarlar güney Anadolu'da 1865 yıllarında göçebe diye yaşamışlardır.

Türkmen Afşar oymağı, boyu Türklük şuuruna bağlı olarak güçlü kahraman, yiğittiler.

Dünyanın her yerinde olduğu gibi Afşarlar Balkanlar'da Karaman oğulları, Dulkadiroğulları diye günümüzde yaşamaktadırlar.

15. 16. 17. ve 18. yüzyıllarında Afşarlar sürgün hayatı yaşayarak Konya, Karaman, Adana, Mersin, Kahramanmaraş, Kayseri, Sivas bölgelerini toplu olarak yerleri olarak varlıklarını kurmuşlardır.

Afşarlar Bulgaristan Cumhuriyetinde Kırcalı – Hasköy, Deliorman, Durallar, Karalılar, Sidelli, Köseler, Balabanlı gibi köylerde Yunanistan'da Gümölcine ve Makedonya, Kosova bölgesinde, dağınık şekilde yaşamaktadırlar.

Balkanlar'da yaşayan Afşarlar Dulkadirli, Karamanlı, Danişmedlü ve Bozuluslu oymaklarıdır.

Afşarlar günümüzde İran, Azerbaycan, Suriye, Irak, Türkmenistan, Afganistan'da büyük bir nüfusa sahip olarak Türkçülük kimliklerini korumaktadırlar.

Afşar Türkmenleri güçlü olarak İran yönetimini Safevilerden sonra ikinci Türkmen oymak boyu Afşarlar olmuştur. İran ve Afganistan, Irak, Türkiye, Suriye'da olmak üzere birçok Türkmen oymakları Araplaşarak Kürtleşmişlerdir birçok oymak, boylar, soylar karışarak erimişlerdir. Çağlar boyunca yaşanan boy mücadeleleri en çok göçler, baskı, işkence asimilasyon etkisiyle Türkmen boyları başka boylarla yakınlaşarak boylarının, oynaklarının adlarını unutarak Türkmen olmayan boylardan olduklarını söylemekle ortaya öte yandan yeni boylarda çıkmaktadır.

Buna benzer Türkmen olan Afşarlar, kökenlerini unutmuşlar. Kimi Türkmen boyları baskıyla korku, zorla soylarını, boylarını bile unutarak yok olma sinsi politikaya uğramışlardır.

Bir millet, bir ırkı olmayan topluluklarla kaynaşan Türkmenler Kürtleşmişlerdir ve Araplaşmışlardır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Türkmen Milletinin Kürtleşmiş olmalarına veya Kürtleşmeye doğru gitmelerine işbirlikçiler, hainler, soyu, boyu olmayan teröristiler. Neden olmaktadır bölgelerde yüzde yüz Türkmen olan Türklükçüğü savunan diline bağlı olan bir çok oymaklar tarihleri geçmişleri belli olarak bir Türkmen Aşiret oymağı boyundan olduğu belgelerle tanınarak nasıl Araplaşacak veya Kürtleşecektir, Bayat, Bayındır, Salur, Beydili, Döğer, Bügdüz, Yıva, Karkın, Küresinli (Kasımoğlu) Milli, Karakeçili, Türkan, Tilki, Atmalı, Kızkapanlı, Çakallı, Karakol, Kakai, Zengiler, Şebekler Efendi, babalar, Bektaşiler gibi Türkmen oymakları, boyları, Afşar Türkmenleri ile nasıl görenek, geleneklerinden uzaklaşacak ve Türkmenliklerini unutacaklar. Türkmen oymaklarının bakışları, görüntüleri, gülüşleri, renkleri, davranışları, dilleri, sözleri, hoşgörüler, güzellikleri, töreleri adları bile Türk'tür Türkmençedir.

Türkmen Avşarlar, Afşarlar oymakları, boyları Coğrafi ve Demografik Dağılımları Türkiye Güneydoğu ve doğusundan başka,

İran Kuzeybatı ve batısında yoğun olarak yaşadıkları gibi, Ardelan, Hemedan, Kirmanşah, Luristan'da ve Mazenderan, Horasan ile Isfahan'da da bulunurlar), Irak (Kuzeyi Kerkük, Musul, Erbil, Diyala, Telafer birçok köy ilçelerde, Suriye Kuzeyi Halep, Lazikiya, Homus Kafkasya'da Azerbaycan, ve Kazakistan'da yaşamaktadırlar. Çoğunluk Afşarlar ve Türkmen oymak boyları çoğunlukla Diyarbakır, Elazığ, Malatya ve Şanlıurfa, Kırşehir, Kırıkkale, Yozgat, Çorum, Gaziantep, Adana, Kars ve birçok yerlerde bulunmaktadırlar.

Bugün Kürt olarak kabul edilenler çoğu Türkmen oymağı, boyu, soyundandır. Bunlardan (Kara-Keçililer, Döğerler, Şavak, Beritan, Hormek, Haymanalar, gibi).

Saf ve % 100 Türkmen olan Afşar Türkmenleri, bir arada olarak kendi soylarını, boylarının Türk olduğunu bilerek mücadelecini sürdürmektedirler birlik içinde olarak, vatanın dillerini severek her zaman dilleri, Bayrakları, toprakları için özveride bulunarak kanlarını, canları bu uğurda vererek şehit olmuşlardır.

Afşarlar, temiz Türkler olarak güler yüzlü, iyimser, yaşam, Umut dolu, onurlu töreli vatanlarını, dillerini sever. Çok yiğit, atılgan, çalışkan Türkmenlerdir.

Afşar, Avşar kardeşlerimiz Yüzde yüz Türkmen aşireti oymağından olarak kendilerine can, gönülden bağlanarak birlikte dillerini büyük Türkmen tarihlerini savunarak, Irak, İran, Dünyanın neresinde bir Türkmen varsa kan, can milli duygulu kardeş olarak artık kendileri Türkmen bilmeyenler Türkmen olduklarını iyi bilmelidirler, atalarının yollarında ayrılmadan Türkmen diye dünya gelerek, Türkmen kalmalıdır.

Sadun KÖPRÜLÜ. Taryhy makalalar